

ASPECTE ALE DINAMICII PEISAJULUI RURAL OLANDEZ / ASPECTS OF THE DUTCH RURAL LANDSCAPE'S DYNAMICS

Tana Nicoleta LASCU

Lect. dr. arh. / Assist. Prof. PhD Arch.

arkitekton2202@gmail.com

Rezumat

În contextul reglementărilor europene din ultimele decenii privind patrimoniul arhitectural, peisajul și biodiversitatea, ca reacție la fenomenul globalizării și ca atitudine față de vulnerabilitatea peisajului locuirii rurale olandeze, identitatea cultural - istorică este considerată ca factor determinant în planificarea spațială a Olandei, pentru care guvernul creează condiții optime de implementare.

Cuvinte cheie: sustenabilitate integrată, conservare prin dezvoltare, cercetare activă, biografia peisajului, conversie funcțională

Abstract

In the context of the European regulations of the last decades regarding the architectural heritage, landscape and biodiversity, as a reaction to the globalization phenomenon, but also as an attitude regarding the vulnerability of the Dutch rural habitations' landscape, the cultural-historical identity is considered as a crucial factor for the spatial planning in the Netherlands, for which the Government creates optimal conditions of implementation.

Keywords: *integrated sustainability, conservation through development, active research, landscape biography, functional conversion*

Interesul pentru problematica relației locuirii rurale olandeze cu peisajul s-a conturat mai întâi ca un rezultat al percepției, lecturării și cunoașterii acestor locuri în călătoriile din anii studenției, dar mai ales ca urmare a experiențelor trăite de-a lungul a șase ani în peisajul deschis al polderelor olandeze. În acea perioadă am locuit în cadrul unei foste gospodării tradiționale din nordul Olandei datând din anul 1837, convertită funcțional ca locuință și ca sediu al Biroului de Arhitectură „Cornelis de Jong” din Beemster, polder înscris începând din anul 2001 pe lista siturilor UNESCO și pentru a cărui protecție arhitectul Cornelis de Jong s-a implicat efectiv, prin studiile și proiectele realizate de-a lungul a mai bine de 50 de ani.

Strategia de amenajare și gestionare a peisajului în Olanda se înscrie în seria tendințelor prezente în țările europene după 1990, de valorizare a patrimoniului cultural și a peisajului. Studiile dedicate evidențierii unor noi valențe și interpretări ale peisajului ca resursă pentru bunăstarea materială și spirituală umană s-au concretizat în diferite materiale politice care au trasat linii generale de dezvoltare sustenabilă în cadrul Uniunii Europene. Pentru implementarea acestor politici de sustenabilitate au fost elaborate metodologii experimentale ale căror rezultate se dovedesc deja net superioare politicilor anterioare.

Este interesant de remarcat faptul că, la începutul anilor 90, în paralel cu accentuarea fenomenelor legate de adevăratul bombardament al conexiunilor rețelei universale a internetului, apar, posibil ca o contrapondere sau ca o reacție la acel *glissando* din planul teritoriului concret în sfera virtuală, ca o expresie a nevoilor etern umane de sensibilitate, de reprezentare și de identificare în relația cu cadrul de viață, o serie de preocupări pentru peisaj, mai întâi în sfera cercetărilor științifice, pentru ca apoi aceste preocupări să se concretizeze reducționist în convenții politice la nivel european.

The interest for this issue regarding the relation of the Dutch rural habitation with the landscape was first developed as result of perceiving, reading and understanding of these places, first travelling as a student and then, later, as an experience by over six years of living and working in the open landscape of the Dutch polders. During that period I lived in an old traditional Dutch house – stoplboerderij, from Noord Holland, built in 1837, nowadays, having a new function as office for the Architectural Bureau Cornelis de Jong from Middenbeemster. Beemster is an old Dutch polder, inscribed since 2001 on the UNESCO Heritage List, for whose protection architect Cornelis de Jong involved all his energy, restoring the Beemster architectural heritage in the past 50 years.

The landscape planning strategy in The Netherlands is part of a series of the Europeans trends after 1990, regarding the valorisation of the cultural heritage and landscape. The studies for highlighting new landscape’s meanings and values, as resource for material and spiritual human’s wellbeing have been materialised in political documents for the sustainable development within the European Union. To implement these sustainable policies, experimental methodologies have been elaborated and their results are already much higher comparing to previous policies.

It is interesting to say that, at the same time with the increase of the real explosion of the internet network, a series of preoccupations regarding the landscape appeared, first in the research field, later in European conventions, maybe as a counterpoint or a reaction at glissando from the real territory, in the abstract sphere, as an expression of the eternal need for sensitivity, representation and identifying with the real living landscape.

În acest sens, Convenția Europeană a Peisajului (Florența 2000) se constituie ca un excelent exemplu de instrument juridic inovator care ocupă un loc bine stabilit în legislația internațională. Peisajul este un factor esențial al calității vieții individuale și sociale, protecția, gestiunea și valorizarea sa constituind drept și datorie pentru fiecare. Convenția recunoaște necesitatea unui dialog între toți actorii societății și precizează rolul activ al cetățenilor în raport cu perceperea și evaluarea peisajului, în cadrul sensibilizării versus anonim – banal – alienare. În spiritul concluziilor și documentelor elaborate la Conferința ministerială de la Florența pentru *Convenția Europeană a Peisajului*, care se înscrie în cadrul celorlalte activități ale Consiliului Europei orientate spre cultură, natură și drepturile omului, peisajul este privit ca o resursă de o valoare inestimabilă. Spre deosebire de accepțiunea clasică a noțiunii de „peisaj”, peisajul este considerat pentru prima dată ca un cadru al vieții cotidiene, specific identității culturale, care marchează istoria, patrimoniul comun care reflectă o Europă diversă și bogată.

În natura structurii umane sunt impregnate originar nevoia de cunoaștere în teritoriu, *teritorializarea*, nevoia de identificare, de delimitare și de control a zonelor de proximitate intimă, medie și largă, a arealelor îndepărtate, iar pătrunderea informatizării în relația dintre om și mediul său de viață, poate duce, prin unilateralizare, la alterarea legăturilor cu spațiul concret. Relația om-peisaj presupune capacitate și posibilitate de percepție vizuală și senzorială, percepere de la distanță, precum și o anume disponibilitate pentru o estetică a cartografierii cognitive – *cognitiv mapping*.

În acest sens, Bogdan Ghiu amintește de lucrarea *Postmodernism – or The Cultural Logic of Late Capitalism*, în care Frederic Jameson vorbea de ceea ce am putea acum după el să numim fie dispariția peisajului, fie, dimpotrivă, generalizarea peisajului: totuna. „Hiperspațiul postmodern a ajuns să depășească capacitățile corpului uman individual de a se autositua, de a-și organiza prin

So, The European Landscape Convention in Florence, 2000, appears as an innovative tool, which states that the landscape is an essential factor for the individual and social wellbeing. Protection, managing and valourising are becoming more and more a right and a duty for everyone. The Convention recognizes the role of the dialogue between all these actors of the society, the participatory research and people's involvement in the perception and the evaluation of the landscape, within the process of sensitivity versus anonymity, banality, alienation.

In the spirit of the conclusions of the Ministerial Conference documents issued in Florence for the European Landscape Convention (October 2000) that is part of the other culture, nature and human rights related activities of The Council of Europe, landscape is considered as a high value heritage and resource, as a living landscape able to make us understanding our own history, culture, identity. For the first time, landscape is considered as a frame of our daily life, specific for the cultural identity that marks history, a common heritage reflecting a various and rich Europe.

In the nature of human's structure the originary need to discover, to know and to possess the territory is stamped, as well as the need to be identified with a certain place, to delimitate and to control the close, medium and large proximity, while the involvement of the computer communication in the relation between human beings and their life environment can lead, solely, to the alteration of their relations with the concrete space. The relation of any human being with his appropriate landscape involves a capacity and a possibility not only of visual perception, but also the sensitive distance perception, a certain availability for the aesthetic cognitive mapping (Jameson 2009).

So, Bogdan Ghiu quotes Frederic Jameson's Postmodernism – or The Cultural Logic of Late Capitalism, who worked on what could be called the disappearing of the

percepție mediul înconjurător imediat și de a-și determina cognitiv poziția într-o lume exterioară susceptibilă de a fi cartografiată. „S-a ajuns la o totală și fatală disjunctie între corpul uman și mediul construit, „iar sentimentul de înfrângere continuă este acela al „incapacității minților noastre, cel puțin pentru moment, de a desena o hartă a imensei rețele mondiale, multinaționale și descentrate de comunicare în care ne aflăm ca subiecți individuali și, în fond, izolați: harta imensei rețele mondiale a internetului”.

Când antropologul Tom Ingold (1993) definea peisajul ca fiind „totalitatea experiențelor umane”, el formula o definiție foarte puțin familiară multora dintre noi.

Privit în antichitate ca un loc sacru, *khora*, „veșnic, care nu poate fi nimicit și care oferă sălaş tuturor lucrurilor generate” (*Timaios* 51 e-52b, Platon), asociat cu acel *genius loci* al fiecărei așezări în antichitatea romană, idealizat cândva ca un paradis al Arcadiei, asociat, pentru cei mai mulți dintre noi, unei imagini din natură, asemănătoare *vedutelor* sau scenelor idilice pastorale – *scenery* surprinse în pictură, peisajul devine un „rezervor al istoriei umane” (Assunto). Incluzând diversitatea peisajelor, de la peisajele rurale la cele urbane, de la cele naturale la cele industriale, Ingold exprima prin definiția lui faptul că, chiar și peisajele sălbatice, din ce în ce mai rar întâlnite astăzi, sunt distinse, ordonate și percepute ca atare de mintea umană.

Sensul originar al termenului îmbină caracterul sacru cu cel al reprezentării concrete: urmărind etimologia termenilor „*landscape*” în limba engleză (*shape* – a da formă, a zămisli), „*landschap*” în limba olandeză sau limba germană (*land* - pământ, *schepen* – a crea în sensul de a

landscape as well as the generalization of it. „The post-modern hyperspace started to go beyond the human individual's capacity to place himself, to organize through perception his own ambient, to determine his own position cognitively in an external world able to be mapped. It arrived at a total and fatal disjunction between the human body and the built environment, and the feeling of continuous failure is a incapacity of our minds, at least at this moment, to draw a map of the global multinational and decentred world network, in which we exist as individual subjects, but very isolated, the map of the huge world network of the internet”.(Ghiu 2011).

When the anthropologist Tom Ingold (1993) defined landscape „as the totality of human experiences”, he formulated a definition that was for most of us unusual. Considered in ancient times as a sacred place, Khora, “which cannot be destroyed and which provides a dwelling place for all generated things”; (Timaeus 51e-52b, Plato), associated with the genius loci of all settlements in the Roman antiquity, idealized sometime as an Arcadian paradise, associated, for most of us, to an image from nature, like the veduta or idyllic pastoral scenery captured in paintings, the landscape becomes a “repository of all human history” (Assunto, 1986). Including the diversity of landscapes, Ingold expressed by his definition that even wild landscapes, increasingly rarely encountered today, are distinguished, ordered and perceived as such by the human mind.

The originary meaning of the term combines the sacred character with that of the representation of concrete: following the etymology of the term landscape in English (shape-giving form), landschap in Dutch or German (land-earth, schepen- to conceive in the primordial sense, demiurgic, but also to organize, lead), and paysage in Spanish, paesaggio, in Italian send references to certain overtones: creation of the primordial material of the creator and the relationship with the inhabited territory.

1 În studiile sale recente, geograful danez Kenneth Olwig apreciază că termenul olandez *landschap*, apărut în perioada medievală timpurie, cu variațiile sale în germană, engleză și daneză, desemna nu numai o porțiune de pământ în sensul de teritoriu sau regiune, ci și comunitatea ca populație asociată cu acea regiune, inclusiv tradițiile și obiceiurile sale.

zămisli, a concepe în sens primordial, demiurgic în limba olandeză, dar și a organiza, conduce), iar *paysage* în limba spaniolă, *paesaggio* în limba italiană sau *paysage* în limba franceză trimit referințe la conotații certe: creația materială în sensul primordial al Creatorului și relația cu teritoriul locuit.

Dat fiind caracterul normativ puternic al acestor valori colective, cum ar fi obiceiurile legate de forma de proprietate sau de folosire a pământului, Olwig se referă la acestea ca la adevărate cutume, cu valoare superioară față de sistemul legislativ canonic autoritar. Aceeași semnificație o au și termenii *țară*, *ținut* în limba română. Astfel, Peisajul este forma matrice a unui popor, a unei comunități, mărturie a interacțiunii de-a lungul veacurilor între natura și oamenii care locuiau în cadrul acesteia. Aceasta este și etimologia acestui termen de origine olandeză care este utilizat pe scară internațională la ora actuală: un pământ locuit și organizat de o comunitate umană, a cărei individualitate este imediat recunoscută.

Dinamica locuirii rurale în Olanda (care este, după criteriul morfologic, 80% urbană; după criteriul economic, 90% urbană; după criteriul calității populației, 100% urbană, (Cristea, 2009), comportă în relație cu urbanul anumite specificități pe care le vom aborda în continuare.

Strategia pentru peisaj a inclus programe operaționale, Programul de Cercetare pentru Protecția și Dezvoltarea Peisajului Arhitectural și Arheologic și Programul de Conversie Funcțională a Patrimoniului Istoric.

În cadrul programului de protecție și dezvoltare a peisajului arhitectural olandez a fost adoptat conceptul fundamental al *conservării prin dezvoltare*, respectiv se propune salvarea vechiului fond construit precum și a peisajului prin atribuirea de noi funcțiuni.

Scopul acestui concept este o reprezentare solidă a decorului istoric. Nu este decorul real, dar evocă acel decor. Ideea de bază este că un proiect câștigă o identitate ușor de recunoscut dacă elementele specifice legate de isto-

The research is focused again, at this moment, on a new concept reminding the ancient khora, the chorography. The landscape significance was connected not only with a piece of land, but also with the community related to that region, including the traditions and the customs of the people. Having in view the strong character of all these collective traditions, they have come to be reflected as real laws, with higher value than the state rules. The terms of land and county refer to the landscape in this complete way. So, the landscape has come to be seen as a real people's matrix, a pattern proof of the interaction between nature and people living within that nature, organized by a community with own strong character to be immediately recognized (Olwig 2002).

The dynamics of the rural habitation in the Netherlands that is, regarding the morphological criteria, 80% urban, economically, 90%, as quality, 100% urban, (Cristea, 2009), acts in relation to urban certain particularities which we will discuss further.

The Landscape Strategy included operational programs, Research Programme for the Protection and Development of the Architectural and Archaeological Landscape and the Program of Reconversion of Historical Heritage. In the framework of the program of protection and development of the landscape of the Dutch architecture, the concept of conservation through development was adopted. It aims to save the old building and the background landscape by assigning new functions to them.

The aim of this concept is a solid representation of the historical scenery. It is not real, but it evokes the décor. The basic idea is that a project is gaining an identity easily recognizable whether specific elements relating to the history of the place they're in. Ways of expression are replicas, reusing parts of decoration, imitative forms etc. A project acquires genius loci where cultural history can be found even in form other than its original form. In this category, the historical-cultural origin

ria locului sunt puse în valoare. Modalitățile de exprimare sunt replicile, reutilizarea unor părți din decor, formele imitative etc. Un proiect dobândește *genius loci* dacă istoria culturală se regăsește chiar și în altă formă decât cea forma originală. În această categorie, originea cultural istorică este simbolizată de imagini care corespund cel puțin caracteristicii unui lucru dispărut, dar despre care există informații.

Abordarea din perspectiva peisajului este o cercetare integratoare, creând noi orizonturi prin integrarea cunoașterii interdisciplinare. S-au interrelaționat astfel disciplinele cultural istorice între ele și cu alte discipline relevante pentru a susține integrarea programului.

Sustenabilitatea ecologică ca infrastructură reprezintă un concept asupra căruia s-a concentrat cercetarea olandeză. În cadrul acestui program este formulat un concept spațial care poate fi aplicat proiectării și amenajării peisajelor sustenabile urmărind transformarea peisajului fără a pierde resursele cheie ale acestuia. Rețeaua ecologică națională olandeză a experimentat un mare număr de intervenții care defragmentează peisajul.

Acestea pot fi simple pasaje subterane sau centuri verzi sau infrastructură. S-au obținut rezultate și din reconstrucția habitatelor pentru diverse specii de ihtiofaună folosind modelări de mediu. Grupul de cercetători de la Wageningen concluzionează că trebuie să se axeze pe păstrarea biodiversității și abordarea problemelor de proiectare urbană, punându-se accent pe biodiversitatea speciilor ca primă resursă a serviciilor ecosistemice. Peisajul trebuie să permită faunei să găsească un refugiu în cazuri de schimbări de mediu, socio-economice, politice. Această abordare privește peisajul ca sustenabil ecologic dacă se îndeplinesc două condiții:

- modelul spațial al peisajului trebuie să asiste procesele ecologice cerute pentru populațiile mobile ale unei selecții de specii țintă și o scară spațială care să fie ecologic relevantă acelei ținte;
- schimbările asociate cu evoluția configurației spațiale

is symbolized by the images corresponding to at least a disappeared feature about which there is information (Bloemers, 2010).

The approach from the perspective of the landscape is an integrative research, creating new horizons through the integration of interdisciplinary knowledge. This way, cultural-historical disciplines interfered with each other and with other relevant disciplines to support the integration of the program.

Ecological Sustainability as infrastructure is a concept on which the Dutch research has been focused. This program reads a spatial concept that can be applied to design and to plan sustainable landscapes, watching the transformation of the landscape without losing its key resources. The Dutch national ecological network has experienced a large number of interventions that defragments the landscape.

They can be simple underground passages or belts of green barriers or infrastructure. Results were obtained from the reconstruction of the habitats for various species of fish by using environment patterns. The research group from Wageningen University concludes that it must focus on preserving biodiversity and addressing the problems of urban design, with emphasis on biodiversity of species as a first resource of the ecosystem services.

The landscape must meet conditions allowing wildlife to find a refuge in the event of changes in the environment, socio-economic, political. This approach considers the landscape as ecologically sustainable if two conditions are fulfilled:

- *the landscape spatial pattern must assist the ecological processes required for mobile populations of a selection of target species and a spatial scale that is relevant for the environmental targets;*
- *the changes associated with the evolution of the spatial configuration of the landscape may not push the long-term existence of target population to an unaccep-*

le a peisajului să nu preseze probabilitatea existenței pe termen lung a populației ținută către un nivel inacceptabil de jos, în condițiile în care conservarea biodiversității devine un reper esențial pentru planificarea peisajului. Un concept spațial este necesar pentru a preveni paradoxul între conservarea siturilor și schimbările spațiale prin distribuirea riscurilor asupra întregului peisaj. Flexibilitatea mutărilor și asigurarea habitatelor propice menținerii biodiversității este considerată un instrument efectiv pentru a contracara efectele climatice. Această viziune este adecvată pentru regenerarea peisajelor fragile (neutilizate sau abandonate), a terenurilor libere în zonele metropolitane.

Memorandumul Belvedere

Pe lângă aspectele legate de infrastructura verde și de prezervarea rezervei ecologice, un rol important în strategie îl are reevaluarea conceptului de patrimoniu cultural, exprimată în folosirea conceptului de planificare culturală în cadrul Memorandumului *Belvedere*. Acest concept exprimă faptul că valori intangibile cum ar fi: frumusețe, diversitate, continuitate istorică, specificul zonei și poveștile ei determină bunăstarea fiecăruia și a comunității. Trei concepte unificatoare, *biografia peisajului*, luând în considerare procesualitatea istorică, *cercetarea activă* și *conservarea prin dezvoltare*, au fost adoptate ca suport (Bloemers, 2010). În Documentul despre Politica Culturală și Arhitectură, Memorandumul *Belvedere* include propuneri certe în care valorizarea identității cultural-istorice și a calităților determinante pentru această identitate trebuie considerate ca factor determinant în proiectarea spațială viitoare a Olandei, pentru care guvernul va crea condiții optime de implementare, luând în considerare aspecte ca reacții la fenomenul globalizării, vulnerabilitate, surse de informare și de inspirație, importanță ecologică și economică, rolul istoriei cul-

table level, as the biodiversity conservation is becoming an essential landmark for the landscape planning. A spatial concept is necessary to prevent the paradox between the preservation of sites and spatial changes through risk distribution over the entire landscape. Removals and providing flexibility for maintaining biodiversity habitats is considered an effective tool to counteract the effects of climate change. This vision is suitable for regenerating the fragile landscapes (unused or abandoned).

The Belvedere Memorandum

Alongside aspects of green infrastructure and the preservation of the ecological reserve, an important role in this strategy plays the reassessment of the concept of cultural heritage, expressed in the use of the concept of cultural planning in the framework of the Memorandum Belvedere. This expresses the concept that intangible values such as: beauty, diversity, historical continuity, the specifics of the area and her stories determine each person's and community well-being. Three unifying concepts, biography of landscape, taking into account the historical processuality, active research and conservation through development, were adopted as support (Bloemers, 2010).

In the Document for Cultural Policy and Architecture, Memorandum Belvedere includes certain proposals in which the enhancing of the cultural-historical identity and of the decisive qualities for this identity are to be considered as a determining factor in the design of future Dutch planning, for which the Government will create optimal conditions for implementation, taking into account aspects such as reactions to the phenomenon of globalization, vulnerability, sources of information and inspiration, ecological and economic importance, the role of cultural history in structuring the Action Plan for Green Areas. For historical and cultural dissemina-

turale în structurarea Planului de Acțiune pentru Zonele Verzi. În vederea diseminării cunoștințelor culturale-istorice și promovării cooperării, au fost implicate Ministerul Educației, Culturii și al Științei, Ministerul Lucrărilor Publice și al Locuinței, Ministerul Planificării Spațiale și al Mediului, Ministerul Agriculturii, Managementului Naturii și Pescuitului, dar și organisme private, organizații și toate nivelele de guvernare.

Memorandumul *Belvedere* furnizează parametrii politicii patrimoniului în Olanda care este din 2007 responsabilitatea Agenției Patrimoniului Cultural al Ministerului Educației, Culturii și Științei, până în anul 2007 terenurile agricole și reglementările aferente fiind în responsabilitatea Ministerului Agriculturii, Naturii și Calității Alimentației.

Am ales ca exemple câteva studii de caz, proiecte de arhitectură realizate în cadrul Biroului de Arhitectură Cornelis de Jong din Middenbeemster, Noord-Holland, relevante pentru această atitudine de continuitate, de mediere între trecut, prezent și viitor, de conservare prin dezvoltare în sensul sustenabilității.

tion and promotion of cooperation, the Ministry of Education, Culture and science, Ministry of Public Works and Housing, the Ministry of Environment and Spatial Planning, Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries, but also private bodies, organizations and all levels of Government have been involved.

The Belvedere Memorandum provides heritage policy parameters in the Netherlands. Since 2007 these are the Cultural Heritage Agency's of the Ministry of Education, Culture and Science responsibility, by the year 2007 the rules relating to agricultural land being the responsibility of the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality.

I particularly like as examples few case studies, architectural projects carried out within the Architecture Bureau Cornelis de Jong from Middenbeemster, Noord-Holland, relevant to this attitude of continuity, of mediation between past, present and future, of conservation through development in the sense of sustainability.

REABILITAREA UNUI ANSAMBLU DE LOCUINȚE TRADIȚIONALE ÎN URK / THE REHABILITATION OF TRADITIONAL DWELLINGS IN URK

Fig. 1. Urk, o comunitate milenară care își păstrează propriile cutume /
Urk, a community that keeps its own ancestral customs. Foto / Photo: www.holland.com

Urk este unul dintre puținele orașe ale Olandei care se poate mândri cu o istorie milenară, fiind situată pe o veche insulă, *a terra ferma*, unde locuitorii își respectă încă propriile cutume, care uneori sunt extreme de diferite de cele existente la nivel național. Terenurile nu sunt delimitate prin curți și garduri, locuitorii și autoritatea locală au un sistem radio de comunicație, iar pescarii pleacă în larg purtând, ca în vremuri străvechi, pulovere cu emblema orașului, spre a le fi putea fi recunoscute trupurile în cazul când acestea vor fi aduse la mal, în cine știe ce zonă a țărmului Mării Nordului.

Spiritul apartenenței la comunitate se reflectă și în atitudinea față de reabilitarea clădirilor istorice. Din inițiativa fundației pentru conservarea patrimoniului Urk, *Stiching Dorpsherstel Urk*, la reabilitarea acestui ansamblu de trei locuințe de pescari datând din secolul al XIX-lea, aflat într-o stare avansată de degradare, datorită faptului că materialele de construcție inițiale fuseseră modeste, ca și conformarea spațiului interior, și acesta deosebit de modest, încăperi cu înălțimea liberă de 2.20 m, am pornit de la ideea păstrării doar unei singure fațade originale, cea cu fronton din cărămidă, singura posibil a fi păstrată. Prin coborârea nivelului de călcare cu două trepte am obținut o înălțime de nivel acceptabilă, 2.45m, iar din cele trei locuințe extreme de modeste – case de pescari săraci – am reconformat o singură locuință. Ferestrele din fațada cu fronton, o intervenție ulterioară, care nu respectau proporțiile celorlalte goluri, au fost reconformate în spiritul locului. Detaliile interioare și exterioare au urmărit caracterul identitar, fiind executate după modelele existente la alte case din zonă, din materialele specifice locului.

Urk is one of the few cities in the Netherlands that can be proud with a millennial history, being located on an island, a terra ferma, where residents still fulfil their own customs that sometimes are extremely different from those existing at national level. The properties are not bounded by courtyards and fences, the residents and the local authority have a radio communication system, and offshore fishermen leave wearing, as in ancient times, sweaters with patterned town emblem on them, to make easier to be recognized when these bodies should be brought to shore in who knows what area of the North Sea coast.

The spirit of belonging to the community is reflected in the attitude towards the historical buildings rehabilitation. For the rehabilitation, at the initiative of the local foundation for heritage conservation Stiching Dorpsherstel Urk, of an ensemble of three fishermen's dwellings, dating back to the 19th century, in an advanced state of degradation, due to the fact that the original construction materials were modest, as well as compliance with interior space, and this particularly modest rooms with a low height, I started from the idea of keeping only one original façade with the brick pediment, the only possible to be preserved. By lowering the entrance level and unifying all interior space of the three poor fishermen houses, it became a single dwelling. The windows of the façade with gable, a subsequent intervention, not complying with the other goals, proportions have been reshaped in the spirit of the place. All details, both the interior as well as exterior ones, have pursued a strong local character being made following existing models from other houses in the area.

Fig. 2. Ansamblul celor trei locuințe de pescari din secolul al XIX-lea, înainte de restaurare / *Three fishermen houses of the late 19th Century, before restoration.*
Foto / Photo: Tana Lascu

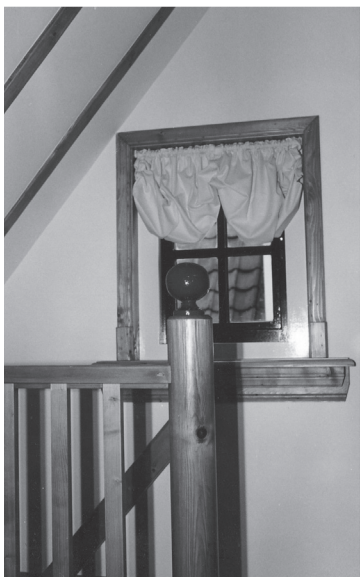

Fig. 3. Inaugurarea ansamblului, 1998. Biroul de Arhitectură Cornelis de Jong, Middenbeemster / *The opening of the ensemble, 1998, Architecture Buro Cornelis de Jong, Middenbeemster*
Foto / Photo: Floor de Jong

REȚEAUA DE POLDERE BEEMSTER, PURMER, GRAFT - DE RIJP
De Stolpboerderij, locuința tradițională din nordul Olandei - Beemster /
BEEMSTER, PURMER AND GRAFT - DE RIJP POLDER NETWORK
De Stolpboerderij, the traditional house from Beemster - Noord Holland

Fig. 4. Păstrarea parcelarului original din 1630, Beemster / *Beemster, keeping the original land pattern from 1630*
 Foto / *Photo: www.beemster.net*

Beemster, polder-monument UNESCO din 2000, Schermer și Graft – De Rijp fac parte din rețeaua de poldere realizate în secolul al XVII-lea, cu puternice influențe din arhitectura Renașterii italiene, atât în ceea ce privește clădirile, cât și parcelarul. Politica de amenajare a teritoriului urmărește accentuarea caracterului zonei, prin păstrarea caracterului agrar, întreținerea infrastructurii verzi și prin restaurarea și conversia funcțională a locuinței tradiționale *stolpboerderij*, construcție tipică acestor regiuni, cu păstrarea riguroasă a materialelor, detaliilor și a paletelor coloristice.

La inițiativa asociației IGOP – s-au făcut studii de reamenajarea pieței centrale a orașului **Purmerend**. Clădirea restaurantului chinezesc de pe frontul estic al pieței a fost demolată și a fost construit un ansamblu de locuințe cu apartamente de lux, realizat de Biroul de Arhitectură Cornelis de Jong, Middenbeemster.

Beemster, 2000, polder inscribed on the UNESCO Heritage List from 2001, Schermer and Graft-De Rijp are part of the polders completed in the Golden Century, with strong influences from Italian Renaissance architecture, both in terms of buildings and land configuration. The entire urban policy pursues emphasizing the character of the area, by keeping the agrarian nature, green infrastructure and maintenance through restoration and assigning new functions to the traditional Dutch house – *stolpboerderij*, typical construction of these regions, with rigorous keeping of materials, details and color palette.

At the initiative of the Association IGOP, there have been made studies for the redevelopment of the central market of the city of **Purmerend**. The Chinese restaurant on the eastern front of the market was demolished and a housing complex with luxury apartments and shops, designed by Architectural Bureau Cornelis de Jong, Middenbeemster, has been built.

Fig. 5. Locuințe în ansamblul "Beemster Lusthoven", reconstrucție a vechilor reședințe cu grădină dispărute după revoluția franceză / *Housing Ensemble in the Beemster Lusthoven, reconstruction of old residences, disappeared after the French Revolution.*
Foto / Photo: Maja de Jong

Fig. 6. Locuințe noi în Beemster – Ansamblul Uilenhoeve – construite pe locul unei vechi păduri în Beemster / *New houses ensemble in Beemster-Uilenhoeve, built on the site of an old forest in Beemster.* Foto / Photo: Tana Lascu

Fig. 7. Stolpboerderij, locuință tradițională tipică pentru Olanda de Nord, tipologii diferite / *Stolpboerderij, the traditional Dutch house for Noord-Holland, different typologies.* Foto / Photo: Cornelis de Jong

Fig. 8. Elementul piramidal specific peisajului rural al Beemsterului, în luna mai / *Pyramid roof, typical for the Beemster landscape, in May*
Foto / Photo: Cornelis de Jong

Fig. 9. Detaliu de intrare / *Entrance detail*
Foto / Photo: Cornelis de Jong

Fig. 10. Primăria Beemster, 1995, Biroul de Arhitectură Cornelis de Jong / *Townhall Beemster, 1995, Architectural Buro Cornelis de Jong*
Foto / Photo: Floor de Jong

**REABILITAREA FRONTULUI DE EST AL PIEȚEI CENTRALE KOEMARKT ÎN PURMEREND /
REHABILITATION OF THE EASTERN FRONT OF KOEMARKT CENTRAL MARKET
IN PURMEREND**

Fig. 11. Imagini cu piața veche o polderului Purmer, 1775 / *The old Koemarkt, 1775.* Foto / Photo: IGOP

KOEMARKT												
HUISNUMMER	44-42	40	38—36	34	32	30	28	26_24	22	20	18	16
CODE_PAND	012	011	010a-010b	009	008	007	006	005	004	003	002	001
RIJKS_MONUMENT	—	—	—	JA	—	—	—	—	—	—	—	JA
AANBEVELING IGOP	2	2	4	1	2	2	2	2	2	3	2	1

Fig.12. Analiza frontului estic al pieței centrale Koemarkt, Purmerend, 1995 /
Eastern front, Koemarkt, Purmerend, 1995. Foto / Photo: IGOP

Fig.13. Koemarkt, vechiul restaurant chinezesc, 1994 /
 Koemarkt, old Chinese restaurant, 1994
 Foto / Photo: Tana Lascu

Fig.15. Detaliu de fațadă / Façade detail..
 Foto / Photo: Tana Lascu

Fig.14. Imaginea frontului după reabilitare, 2014, Biroul de Arhitectură Cornelis de Jong, Middenbeemster /
 After rehabilitation, 2014. Architecture Buro Cornelis de Jong, Middenbeemster
 Foto / Photo: Tana Lascu

Fig.16. Koemarkt, 2014. Foto / Photo: Tana Lascu

**REABILITAREA ȘI EXTINDEREA RESTAURANTULUI „DE WALVIS”, DE RIJP /
REHABILITATION AND EXTENSION OF THE RESTAURANT ' DE WALVIS ' , DE RIJP**

Fig.17. De Rijp. Foto / Photo: Tana Lascu

La restaurarea unei clădiri vechi de la începutul secolului al XIX-lea din De Rijp, intervenția a căutat lărgirea spațiului interior la mansardă, prin adăugarea unor timpane, rezultând un acoperiș în două ape, iar la fațada principală s-a adăugat frontonul cu decorație tipică pentru casele *empire* din acea perioadă. Numele clădirii, „*De Walvis*”, *Balena*, face o trimitere la vânătoria balenelor din zona polară, la începutul secolului al XVII-lea, fapt căruia i s-a datorat prosperitatea deosebită a acestui polder în acea perioadă.

At the restoration of an ancient building from the early 19th Century of Graft-De Rijp, the intervention sought expansion of interior space, enlarging the roof space and the main façade with a gable with typical decoration Empire style of that time. The name of the building, De Walvis, is a reference to the Whales hunt in the Arctic area in the early 17th Century, a fact which reflected the prosperity of this polder in that period.

Fig.18. Reabilitare Lunchroom De Walvis, De Rijp, imagine înainte de restaurarea din anul 1997 / *De Walvis Lunchroom De Rijp, before the restoring from 1997.*
Foto / Photo: Tana Lascu

19. Imagine după restaurare, Biroul de Arhitectură Cornelis de Jong, Middenbeemster / *After the restoring, 1998, Architectural Buro Cornelis de Jong, Middenbeemster.* Foto / Photo: Tana Lascu

Fig.20. De Walvis, De Rijp, Detaliu / *Interior detail.*
Foto / Photo: Tana Lascu

POLDERUL HOOFDORP / HOOFDORP POLDER

Fig. 21, 22. Imagini din Hoofddorp, înainte și după construirea aeroportului / *Images of Hoofddorp, before building the Schiphol airport.*
Foto / Photo: Theo Bart

Diferită de cazul polderelor Beemster, Purmer și Graft de Rijk este situația polderului **Hoofddorp**, unde procesul masiv de urbanizare a fost un sacrificiu al ruralului în favoarea unui puternic urban, criticat deseori, dar care a tractat economia Olandei foarte puternic, prin construirea Aeroportului Schiphol.

Peisajul rural olandez, cultural prin excelență, a fost creat prin combinarea ingeniozității umane și naturale, conturate de-a lungul secolelor. Forțe și contraforțe, construcții, demolări, inundații și îndiguiri, cultul naturii și cedarea în fața naturii, toate acestea au modelat în timp acest peisaj. Individualizarea și recunoașterea fragmentelor din teritoriu prin caracteristicile specifice, în sensul unei atitudini de continuitate, sunt elemente esențiale în perpetuarea acestei configurări teritoriale ca un model complex, dinamic, un model care se poate numi „**a locui în teritoriu**”.

*Different from the cases of Beemster, Purmer and Graft de Rijk, is **Hoofddorp** polder case, where the massive urbanization process has been a sacrifice of the rural in favour of a strong urban, often criticized, but that has developed the Dutch economy very strong, by building the airport of Schiphol.*

*The Dutch rural landscape, cultural par excellence, was created by combining human and natural ingenuity, contoured over centuries. Forces and opposing forces, construction, demolition, dikes and flooding, the cult nature and yielding in the face of nature, all of which have shaped the landscape over time. Individualization and fragments of territory through recognition of the specific characteristics, in the sense of continuity, are essential elements in the perpetuation of this territorial configuration as a complex, dynamic model, a model that we can call “**inhabit the territory**”.*

Bibliografie / Bibliography

BART, Theo, *Bouwlust - Verstedelijking van Nederlandse Landschap*, NAI, Rotterdam, 2001

BLOEMERS, Tom, KARS, Henk, Van Der VALK Arnold, *The Cultural Landscape and Heritage Paradox - Protection and Development of the Dutch Archaeological-Historical Landscape and Its European Dimension*, Amsterdam University Press, 2010

CRISTEA, Doina, Satul ca Peisaj Cultural, în *Urbanismul-Serie Nouă*, nr.2, pg. 49, 2009

GHIU, Bogdan, *Inconstrucția - pentru o arhitectură etică*, Editura Fundației Arhitect Design, București, 2011, capitolul „Bartleby arhitectul - inconstrucție, peisaje haptic - pragmatice, arhitectura restrânsă”, pag. 101-110

JAMESON, Frederic, *The Cultural Logic of Late Capitalism*, Duke University Press, 1991

OLWIG, Kenneth, *Landscape, Nature and Body Politic*, University of Wisconsin Press, 2002

ROSARIO Assunto, , *Peisajul și Estetica*, Editura Meridiane, 1986, pp. 108-111

SCHILSTRA, J.J., BRANDTS BUYS L., de JONG, C., *De Stolp te Kijk*, Boerderijenstichting Noord-Holland “*Vrienden van de Stolp*” en Stichting Uitgeverij Noord-Holland, 1998

Convenția Europeană a Peisajului, Florența, 2000

www.belvedere.nl